

> Retouradres Postbus 18601 2502 EP Den Haag

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
t.a.v. de directeur-generaal de heer A. Choho
Postbus 93144
2509 AC Den Haag

Datum	Pagina	Kenmerk
24 september 2025	1 van 3	2025-0000534796

Betreft
Eindbrief na bemiddeling het FD en de RVO

Geachte heer Choho,

Op 9 september 2024 bracht het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (hierna: het Adviescollege) [een advies](#) aan u uit naar aanleiding van een bemiddeling tussen journalisten van het Financieel Dagblad (hierna: FD) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna: RVO). Nadat ook de rechtbank op 15 januari 2025 een uitspraak heeft gedaan, is het Adviescollege door de journalisten verzocht om aanvullende bemiddelingsgesprekken te voeren. Daarop heeft het Adviescollege de bemiddeling opnieuw opgestart.

Met deze brief bevestigt het Adviescollege dat deze voortzetting van de bemiddeling is beëindigd. In deze brief geven wij een korte beschrijving van de achtergrond van de bemiddeling, het verloop en het resultaat van de gevoerde bemiddelingsgesprekken. Wij zenden een afschrift hiervan aan de journalist, evenals aan de minister van Klimaat en Groene Groei (hierna: KGG) vanwege betrokkenheid bij de gerechtelijke procedure(s). Ook publiceren wij deze brief op de website van het Adviescollege.

De initiële bemiddeling

Deze kwestie draait om een Woo-verzoek van 21 juli 2023 waarin het Financieel Dagblad verzocht om – kortgezegd – een overzicht openbaar te maken van daadwerkelijk uitgekeerde subsidiebedragen per ontvanger in het kader van subsidies voor de Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie. Voor deze subsidies heeft de overheid in totaal € 85 miljard gereserveerd en deels verstrekt. De RVO weigerde deze specifieke informatie openbaar te maken, omdat het zou gaan om (vertrouwelijk gedeelde) concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens. Het Adviescollege adviseerde u na beëindiging van de initiële bemiddeling om dit besluit te heroverwegen en de betrokken belangenafweging voldoende inzichtelijk te maken.

Aangezien de kwestie al in beroep bij de rechtbank aanhangig was, heeft u het advies niet overgenomen. De rechtbank heeft vervolgens op 15 januari 2025 uitspraak gedaan (niet-gepubliceerd). Daarin heeft de rechtbank geoordeeld dat het concurrentiebelang van de subsidieontvangers voor deze specifieke kwestie zwaarder dient te wegen dan het belang van openbaarheid. Dit omdat de subsidie afhangt van de gerealiseerde productie van de duurzaamheidsprojecten en dat deze productie aan de hand van het subsidiebedrag berekend kan worden. Wel wijst de rechtbank erop dat voor de subsidiegegevens die ouder zijn dat vijf jaar op grond van de Woo een verzwaarde motiveringsverplichting geldt en dat de minister deze onvoldoende overtuigend heeft gemotiveerd. Daarbij draagt de rechtbank de minister op om over deze gegevens een nieuw besluit op bezwaar te nemen met inachtneming van de uitspraak van de rechtbank.

Voortzetting bemiddeling

Na afloop van de beroepsprocedure leefden er bij de RVO (en het ministerie van KGG) en de journalisten verschillende percepties over wie nu precies op welk punt gelijk had gekregen in de uitspraak van de rechtbank. Na de uitspraak verzochten de journalisten daarom het Adviescollege om de bemiddelingsgesprekken opnieuw op te starten. Het doel hiervan was om aan de hand van de uitspraak te verkennen of en welke gegevens over de subsidieverstrekingen alsnog openbaar gemaakt konden worden. RVO gaf aan hier ook voor open te staan. Parallel aan de herstarte bemiddeling hadden beide partijen (pro forma) hoger beroep aangetekend tegen de uitspraak van de rechtbank bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Dit hoger beroep is geschorst zodat er bemiddeld kon worden door het Adviescollege. Ook heeft RVO een verzoek tot voorlopige voorziening ingediend bij de Afdeling, welke procedure eveneens is geschorst gedurende de bemiddeling, met instemming van beide partijen.

Bemiddelingsgesprekken

Er zijn vervolgens twee bemiddelingsgesprekken gevoerd, waarbij namens het FD onder andere de hoofdredacteur en de chef van de onderzoeksredactie aanwezig waren. De bemiddelaars signaleerden bereidwilligheid van beide kanten. Er is gezocht naar mogelijkheden om meer informatie openbaar te maken, rekening houdend met de concurrentiebelangen.

In dat kader heeft het FD – buiten de Woo-procedure – persvragen gesteld, om na te gaan of de vragen op deze wijze beantwoord konden worden en daarmee toch op een bepaald abstractieniveau inzicht gegeven kon worden in de subsidieverstrekingen.

Vervolgens zijn twee opties onderzocht:

- De eerste optie was om te kijken naar de top vijftig grootste bedragen die toegekend zijn. Het idee was dat deze bedrijven mogelijk meerdere projecten hebben, waardoor de toegekende bedragen opgeteld konden worden en zo de productie van een project niet herleid kon worden. Het bleek echter dat van deze top 50 de helft, namelijk 25 bedrijven, subsidie hebben aangevraagd voor slechts één project. Wat er dan overblijft om te openbaren is maar een klein deel (0,8 miljard van in totaal 8,8 miljard aan gedane betalingen).
- De tweede optie was om bedragen in de verschillende categorieën op te tellen. Maar ook dan lukt het niet om projectgegevens te beschermen, omdat er clusters zijn met (te) weinig subsidieverstrekingen. In combinatie met de gegevens op de SDE-website zijn de gegevens per cluster dan herleidbaar naar de betreffende subsidieontvangers, aldus RVO. Voor het FD is het belangrijk dat bedrijfsnamen en subsidiebedragen openbaar gemaakt worden. De behoefte aan informatie zit niet in de projecten en in de productie. Dit maakt ook dat optie twee voor het FD niet interessant is.

Het FD is van mening dat het uitgeven van grote bedragen aan publieke middelen ten gunste van marktpartijen met zich meebrengt dat dit navolgbaar en controleerbaar is door de journalistiek. Het gaat hier immers om een reservering van € 85 miljard aan gemeenschapsgeld. De RVO stelt dat bij de totstandkoming van de regeling er bewust voor is gekozen om de daadwerkelijk verleende subsidies niet te openbaren. Wel wordt de besteding per cluster door de RVO actief openbaar gemaakt.

Resultaat en beëindiging bemiddeling

Partijen in de bemiddeling concluderen na deze verkenning met elkaar dat er een principiële verschil van inzicht is. Er is van beide kanten inzet gepleegd op een goede relatie. Door alle partijen is waardering uitgesproken voor de bereidwilligheid aan beide kanten om naar een oplossing te zoeken. Hoewel dit contact er niet toe heeft geleid dat er méér informatie verstrekt is zoals was gewenst, ziet het Adviescollege dit als positief.

Het Adviescollege heeft na de initiële bemiddelingsronde reeds een formeel advies uitgebracht en de rechtbank heeft inmiddels dus uitspraak gedaan. Het is daarmee aan partijen om te beslissen of zij het reeds aanhangige hoger beroep voortzetten, zodat over deze materie een definitief rechtsoordeel gegeven kan worden.

Herhaling aanbeveling voor (nieuwe) subsidieregelingen

Het Adviescollege benadrukt bij deze nogmaals dat besteding van € 85 miljard aan gemeenschapsgeld enkel mogelijk is als dit gepaard gaat met een hoge mate van transparantie. Het argument dat bedrijven die subsidies ontvangen nadeel kunnen ervaren indien subsidiebedragen bekend worden, dient in de regel van ondergeschikt belang te zijn.

Daarom herhaalt het Adviescollege het volgende dringende advies aan op de minister van Economische Zaken en/of de minister van KGG: houdt bij het opstellen van nieuwe (subsidie)regelingen of het wijzigen van bestaande regelingen rekening met de openbaarheid van voor het publiek relevante informatie en maak hier op voorhand afspraken over. Bijvoorbeeld door de RVO in de regeling te verplichten dan wel expliciet de mogelijkheid te bieden om bepaalde gegevens, die bij de uitvoering van de regeling worden verzameld of gegenereerd, actief openbaar te maken. Dit maakt het voor personen of bedrijven die van de regeling gebruik (willen) maken op voorhand duidelijk welke gegevens over hun aanvraag actief openbaar gemaakt (kunnen) worden. Zij kunnen dan zelf de keuze maken of zij onder deze voorwaarden van de regeling gebruik willen maken. Hiermee wordt ook voorkomen dat de RVO naar aanleiding van een Woo-verzoek zienswijzen dient uit te vragen bij een grote groep personen of bedrijven en er (gerechtelijke) procedures nodig zijn om een helder antwoord te krijgen over de vraag of er informatie openbaar kan of moet.

Tot slot wil het Adviescollege zowel de medewerkers van de RVO als alle betrokkenen vanuit het FD danken voor hun inspanningen bij het voortzetten van de bemiddeling.

Met vriendelijke groet,

Lydia Bremmer
Secretaris Directeur